

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 31.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915690166224/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

gument og vendte det imod mig selv i sit Gensvar: »Jeg har alt sagt Dig, at ved Fornuften ledes vi til at antage, ved Selvsyn mene vi at se, men endelig af Kirken lære vi, at de fordømte plages af evig Kval; men alle disse trende Synsmaader, hvorved vi opfatte Kristendommens Grundpiller imellem Kirkens ufejlbare Dogmer, ere nødvendigvis prægede af de to Grundbetingelser for den humane Tænkning. Ethvert har sin tilstrækkelige Grund, og Selvmodsigelse maa ikke være. Kun inden for den menneskelige Synskreds gælder da dette Dogme saa vel som alle Videnskabens Sæminger. Men fæste vi Blikket paa Guds Væsens Almægt og Ubegribelighed, da vide vi, at vi slet intet vide, og alt, hvad Sansning, Tænkning, ja, endog Tro indgiver os at mene, opsuges da af denne ene Forestillings Svimmelhed. Jeg indrømmer Dig: absolut set er alting muligt, altsaa ogsaa, at Gud kan lede alle til at frelses frivillig, uagtet det synes os Modsigelse in adjecto. Men Du Taabe, ved Du da, om dette ej er saa, set fra Guds eget Synspunkt, hvor ingen Skræmte hindre hans Væsens Udfoldelse som almægtig Kærlighed. Kun staar det fast: For os er denne Viden ej. Og derfor lærer Kirken viselig: Du skal tro paa de fordømtes Undergang. Og medens den ikke forbyder Filosoffen at søge paa at kaste Blikket længere end den Lærebygningens Stenkuppel, hvor de enkelte Dogmer lyse som evige Stjernebilleder, naar han atter ydnyg erkender sit Væsens Grænse og Lærens Sandhed, siger den: Størst Fortjeneste og Skønhed vindes ved den enfoldige Tro».

Saaledes talte Doctor subtilis, medens jeg stod sønderknust og harmfuld paa mig selv som en rejiceret Baccalaureus. Thi jeg følte mig grebet i en Filosofs den værste Forsyndelse, som er at forveksle transcendent Tænkning med immanent, eller hvad er det samme: det absoluttes Synspunkt med det relatives.

Men atter sluttede han med disse Ord: »Vi tro, fordi Gud vil. Vi tro det, som Gud vil. Og just paa Grund af Mysteriernes Dunkelhed for Tanken vinde vi herlig Fortjeneste ved ydnyg Tro.» Med disse Ord kastede han sig paa Knæ med brændende Øjne, hvis Flammer ikke slukkedes af de fromme Taarer, der fyldte dem, og af hans Mund brast ud et Paternoster, hvis simple Ord dog fyldte Luften som en Jubelhymne, fordi de bares af hans dybe Aand.

Da udgik der en Sang foruden Ord af Himmels blaå Bjærg, og

af det fantastiske Hav, der tiltrak vore Øjne med hypnotisk Kraft, udsendte hver enkelt af de fyrstelige Farver sin bævende Tone, der gennemglødede mit hele Legem. Thi ved Sympatiagt modtog jeg en Part af Munkens tilbedende Ekstase. Se, fra det Sted, hvor Hav og Himmel vare eet, udgik et Lys, der tindrende, tonende gennem- bølgede det hele Halvkuglerum, vi indesluttedes i, og sendte sine durrrende Lystoner gennem den sorte Klippe, som var den røgfavret Glas, ja, gennem mit eget vemodssalige Hjertes rødmende og brændende Kød.

Men endog da forlod min spørgende Videlyst mig ikke, og mens mit Hjerte frydefuldt skælvede i den hellige Aande, der sugedes ind og ud af mit vantro Bryst, søgte min Hjerneskals Kræfter forgæves at gennemtænke det Under, jeg svævede i, indtil jeg mindedes Fysikernes Lære om det Æterfluidum, der vægtløs og elastisk og uanselig for jordiske Sanser gennembæver al sanselig Materie og fylder det tomme Rum, som Bærer for alle Afstandes Kræfter og for de synlige og usynlige Straalebølger, der uafsladelig gennemfare Stoffet. Og jeg spurgte mig selv: »Er dette magnetiske Hav, der kan opløse sig selv og alt i lysende Musik, eet med den hypotetiske Substans, som Fysikeren i sine Beregninger paakalder som deus ex machina paa alle Steder, hvor der er Huller i hans kære Verdensformel?»

Nu svandt min Rus, og atter dukkede faste Former frem af Lysvældet, og Verdens dumpe Lyde kvaltes ej længer af Æterens Harmoni. Da saa jeg, hiddragne af den samme Længsel og Tørst, der udtørrede min egen Gane og Tunge, en Skare ile forbi os mod Alverdens Længsel, Salighedshavet, hvis Kraft omhyllad mig nys. Mænd og Kvinder vare de, de sidste flest og nogle blandt dem Nonner. Hvidklædte vare deres Legemer, og lysende stralede deres drømmende Aasyn. Da standsede min Munk, sortklædt som Klippen, en tunggrublende, mørk Klippe selv, blot med en Stivnen af sin venstre Haand den hvide Skare. Knælende med indøvet Lydighed ventede de hans Ord; men som en dybt forelsket Brud og Brudgom lytter til Eros' Tale mer end til Præstens, saaledes hvilede alle deres Sanser, omtaagede sødt, i Salighedens Hav. Med dyb og angstfuld Røst talte min Munk: »Ere I beredte? Ere I afførte al jordisk Længsel? Ere I ganske afdøde fra Selvet? Thi hvo, som uværdelig drikke af denne Kalk, skulle dø den evige Død.» Men med